

Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU17

Ändrade regler för att möjliggöra utlämning av uppgifter för inkomststudier

---

Sammanfattning

Utskottet förslår att riksdagen antar regeringens förslag om ändringar i lagen (2001:99) om den officiella statistiken och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Genom lagändringarna möjliggörs att uppgifter på individnivå om inkomstförhållanden, skulder och förmögenhet kan lämnas ut till det internationella data- och forskningscentret Luxembourg Income Study (LIS) i Luxemburg för statistik- och forskningsändamål.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.

I betänkandet finns en reservation (M, SD).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:92 Ändrade regler för att möjliggöra utlämning av uppgifter för inkomststudier.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Utlämnande av uppgifter för inkomststudier	5
Reservation	8
Utlämnande av uppgifter för inkomststudier (M, SD)	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
Följdmotionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Utlämnande av uppgifter för inkomststudier

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:92 punkterna 1 och 2 samt avslår motion

2021/22:4402 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation (M, SD)

Stockholm den 24 mars 2022

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Adnan Dibrani (S), Martin Ådahl (C), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Jakob Forssmed (KD), Björn Wiechel (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Janine Alm Ericson (MP), Boriana Åberg (M), Sofia Westergren (M), Eva Lindh (S) och Ulla Andersson (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet propositionen Ändrade regler för att möjliggöra utlämning av uppgifter för inkomststudier (prop. 2021/22:92). I propositionen föreslår regeringen lagändringar som möjliggör utlämnande av uppgifter på individnivå om inkomstförhållanden, skulder och förmögenhet till det internationella data- och forskningscentret Luxembourg Income Study i Luxemburg för statistik- och forskningsändamål.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.

Ärendets beredning fram till dess regeringen beslutade propositionen framgår av propositionens avsnitt Ärendet och dess beredning. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Utlämnande av uppgifter för inkomststudier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena och antar regeringens förslag till ändringar i lagen om den officiella statistiken och offentlighets- och sekretesslagen, vilka möjliggör utlämnande av uppgifter på individnivå om inkomstförhållanden, skulder och förmögenhet till Luxembourg Income Study i Luxemburg för statistik- och forskningsändamål.

Jämför reservationen (M, SD).

Bakgrund och gällande rätt

Luxembourg Income Study (LIS) är ett icke vinstdrivande internationellt data- och forskningscenter med säte i Luxemburg och en filial vid The City University of New York i USA. LIS driver och tillhandahåller två databaser som är avsedda för forskning om inkomstfördelning, fattigdom och förmögenhetsfördelning. För att kunna analysera fördelningen av inkomster på hushålls- eller individnivå behövs uppgifter på individnivå (mikrodata).

I Sverige är det Statistiska centralbyrån (SCB) som sammanställer uppgifter av nu aktuellt slag. SCB har levererat uppgifter till LIS sedan organisationen startade 1983, avseende förhållanden under delar av perioden 1967–2005. SCB har de senaste 15 åren bedömt att det saknas rättsligt stöd i den svenska lagstiftningen för att lämna ut svenska uppgifter av nu aktuellt slag till LIS. Den senaste leveransen av data från Sverige som har lämnats till LIS avser därför 2005. Frågan om SCB:s möjlighet att lämna ut uppgifter till LIS har berörts i olika utredningar sedan 2014.

Grundläggande bestämmelser om det allmännas statistikinsamling finns i lagen om den officiella statistiken. I offentlighets- och sekretesslagen finns det sekretessbestämmelser till skydd för de uppgifter som används vid framställning av statistik. Grundläggande bestämmelser om skydd för den personliga integriteten finns i regeringsformen. Även i EU:s dataskyddsförordning samt i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning finns bestämmelser som har betydelse för skyddet av den personliga integriteten i fråga om dataskydd.

Propositionen

Regeringen anser att det är av stor betydelse för samhället i stort, för såväl forsknings- och undervisningsändamål som för den offentliga debatten om exempelvis ekonomisk politik i vid mening, att fördelningen av inkomster samt inkomstutvecklingen generellt, och inom olika grupper av befolkningen, kan studeras och analyseras. Mikrodata ger enligt regeringen en mer komplett bild och förbättrar möjligheten att göra djupare analyser och utvärdera effekter av ekonomisk-politiska beslut. Utöver LIS tillhandahåller Eurostat en databas med mikrodata över hushållens inkomster och levnadsförhållanden. Till skillnad från LIS databaser ingår dock endast EU-länder i denna databas, och data finns tillgänglig endast från den tidpunkt då respektive land blev medlem i EU. Detta innebär bl.a. att det är svårt att belysa frågor kopplade till hur EU-medlemskapet påverkar inkomstnivåer m.m. Det är inte heller möjligt att göra jämförande analyser med länder utanför EU. LIS databaser innehåller uppgifter från ett större antal länder både inom och utanför EU, vilket möjliggör andra typer av studier. Därtill innehåller databaserna längre dataserier. Regeringen bedömer därför att det finns ett stort behov av att uppgifter om svenska förhållanden kan lämnas ut till LIS för att behandlas i de databaser som organisationen tillhandahåller.

För att möjliggöra detta föreslår regeringen att en uppgiftsskyldighet i förhållande till LIS införs genom att den statistikansvariga myndigheten, i det här fallet SCB, ska lämna ut uppgifter om inkomstförhållanden, skulder och förmögenhet som den behandlar enligt lagen om den officiella statistiken till LIS i den utsträckning som krävs för att svenska förhållanden ska återspeglas i de forskningsdatabaser som organisationen tillhandahåller. Dessa uppgifter ska inte direkt kunna hänföras till någon enskild. Känsliga personuppgifter ska inte lämnas ut, bortsett från uppgifter om socialförsäkringsförmåner vid sjukdom eller arbetsskada.

Regeringen konstaterar att uppgiftsskyldigheten inte räcker för att uppnå sekretessbrytande verkan och föreslår därför att en ny sekretessbrytande bestämmelse införs så att statistiksekretessen inte hindrar att en uppgift lämnas till LIS.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.

Motionen

Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkar i kommittémotion 2021/22:4402 dels att propositionen ska avslås (yrkande 1), dels att regeringen ska uppmanas att återkomma med förslag på hur man kan garantera avidentifieringen, hur man får den registrerades samtycke samt hur man kan begränsa omfånget av personuppgifterna till det nödvändigaste (yrkande 2). Motionärerna anser att det finns flera skäl att återremittera propositionen. Det finns inte något i propositionen som visar att det kan garanteras att de uppgifter som överlämnas inte direkt kan hänföras till en enskild person. Regeringen anger själv i propositionen att det inte är möjligt för Sverige att säkerställa att utlämnad data

används på rätt sätt. Det behövs en garanti om att samtliga data är helt avidentifierade innan de förs över till LIS. Listan över de uppgifter som får kartläggas och lämnas ut bör också kortas ned ordentligt.

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser utskottet att det är av stor betydelse för samhället i stort att fördelningen av inkomster samt inkomstutvecklingen generellt och inom olika grupper av befolkningen kan studeras och analyseras. Möjligheten att använda de data som finns hos LIS utgör en del i detta. För att dessa uppgifter ska vara av intresse för Sverige krävs att databaserna också innehåller statistiska uppgifter om svenska förhållanden. Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen bör avslå yrkande 1 i följdmotionen och, av de skäl som regeringen anför i propositionen, anta regeringens lagförslag.

Vad gäller yrkande 2 i motionen om att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med ett förslag som begränsar utlämnandet av uppgifter instämmer utskottet med motionärerna i att det är viktigt att den personliga integriteten värnas i så stor utsträckning som möjligt. Till skillnad från motionärerna anser dock utskottet att regeringens förslag på ett balanserat sätt tillgodoser det kravet. Utskottet avstyrker därmed yrkande 2 i följdmotionen.

Reservation

Utlämnande av uppgifter för inkomststudier (M, SD)

av Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD), Boriana Åberg (M) och Sofia Westergren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4402 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt avslår proposition 2021/22:92 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Det finns inte något i propositionen som visar att det finns garantier för att de uppgifter som överlämnas inte direkt kan hänföras till en enskild person. Regeringen anger själv i propositionen att det inte är möjligt för Sverige att säkerställa att utlämnad data används på rätt sätt. Vi kan se att det finns fördelar med delar av statistiken som efterfrågas, och det är bra att vissa data lämnas över för möjlighet till forskning och jämförelser med andra länder. Det vi efterfrågar är en garanti om att samtliga data är helt oidentifierade innan överförandet till LIS. Det ska inte föreligga någon risk för övervakning eller kartläggning av en enskilds personliga förhållanden. Listan över de uppgifter som får kartläggas och lämnas ut bör också kortas ned ordentligt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:92 Ändrade regler för att möjliggöra utlämning av uppgifter för inkomststudier:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Följdmotionen

2021/22:4402 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår proposition 2021/22:92.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag på hur man kan garantera aidentifieringen, hur man får den registrerades samtycke samt hur man kan begränsa omfånget av personuppgifterna till det nödvändigaste och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2001:99) om den officiella statistiken ska införas en ny paragraf, 18 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §¹

Den statistikansvariga myndighet som regeringen bestämmer ska lämna ut uppgifter om inkomstförhållanden, skulder och förmögenhet som den behandlar enligt denna lag till organisationen Luxembourg Income Study. Uppgifter ska dock lämnas ut endast i den utsträckning som krävs för att svenska förhållanden ska återspeglas i de forskningsdatabaser som organisationen tillhandahåller. Uppgifterna ska inte direkt kunna hänföras till någon enskild person.

De enda känsliga personuppgifter enligt artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning som får lämnas ut till organisationen är uppgifter om sådana förmåner vid sjukdom eller arbetsskada som avses i 23 kap. 2 § socialförsäkringsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.

¹ Tidigare 18 § upphävd genom 2018:352.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 24 kap. 8 b §, och närmast före 24 kap. 8 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 kap.

Luxembourg Income Study

8 b §

Sekretessen enligt 8 § hindrar inte att en uppgift lämnas till organisationen Luxembourg Income Study enligt 18 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.